

Nuorisoseurat

VAPAAEHTOISTYÖN OPAS

Kasvatuskäytäntö

Nuorisoseuratoiminnassa kasvaa osallistuvaksi,
avoimeksi ja yhteistyökykyiseksi ihmiseksi.

YKSILÖ

- Itsetunnon kehittyminen
- Sosiaalinen vahvistuminen
- Tekemällä oppiminen
- Tietojen ja taitojen karttuminen
- Onnistumisen ilo
- Osallisuus

TOIMINTA

- Harrastukset kasvun tukena
- Monipuolinen ja laadukas harrastustarjonta
- Koulutetut ja osaavat ohjaajat
- Aidosti avoin toiminta

PERHE

- Yhteinen tekeminen
- Vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen
- Kasvatustyön tukeminen
- Kulttuuri arjessa

YHTEISÖ

- Ystävät
- Eri-ikäiset yhdessä
- Yhteisöt yhdessä
- Turvallinen ja suvaitsevainen ympäristö

Toiminta-ajatuksenamme on, että kasvat- ja harrastustoimintamme edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua sekä aktiivista ja vastuullista kansalaisuutta. Eri-ikäisten yhdessä toimiminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä lisää hyvinvointia.

Nuorisoseurat

Suomen merkittävin kulttuurisen lapsi- ja nuorisotyön toimija

LÄPI ELÄMÄN KULKEVA ITSEKASVATUS

SISÄLTÖ

<i>Lukijalle</i>	4
<i>Mitä on vapaaehtoistyö?</i>	4
<i>Vapaaehtoisen rekrytointi</i>	5
<i>Vapaaehtoisen perehdyttäminen</i>	6
<i>Vapaaehtoisen sitouttaminen</i>	7
<i>Vapaaehtoisen muistaminen ja kiittäminen</i>	8
<i>Vapaaehtoisen huomioiminen ja tukeminen</i>	9
<i>Vapaaehtoisen palautteen kerääminen</i>	10
<i>Työkaluja toiminnan kehittämiseen</i>	11
<i>Uuden vapaaehtoisen perehdytys</i>	12

Nuorisoseurat

Vapaaehtoistyön opas
Kirjoittanut Noora Lankinen

LUKIJALLE

Tämä opas on sinulle, joka toimit vapaaehtoisten kanssa tai kehität vapaaehtoistoimintaa. Oppaan tarkoituksena on koota yhteen tärkeitä työkaluja vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen ja antaa vinkkejä, kuinka rekrytoida uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Oppaassa käydään läpi vapaaehtoisen sitouttamisen ja perehdyttämisen tärkeyttä ja annetaan ideoita, kuinka vapaaehtoisia tulisi tukea, kiittää ja muistaa. Opas sisältää myös tehtäviä, joita voidaan hyödyntää vapaaehtoistoimintaa suunnitellessa.

Hyvin suunniteltu ja järjestetty vapaaehtoistoiminta on mielekäs ja turvallinen kokemus kaikille osapuolille.

MITÄ ON VAPAAEHTOISTYÖ?

Vapaaehtoistyö on työtä, jota tehdään yksilön tai yhteisön hyväksi ilman rahallista korvausta. Vapaaehtoistyötä tehdään monissa toimintaympäristöissä, kuten sosiaali- ja terveystyöympäristöissä, järjestöissä, nuorisotyössä ja vammaistyössä. Vapaaehtoistyöntekijät osallistuvat toimintaan omasta halustaan ja ovat vapaaehtoistyöympäristössään täysvaltaisia toimijoita. Ihmiset tekevät työtä monista eri motiveista. Toiselle motiivi voi olla tekemisen ja auttamisen tarve, kun taas toinen haluaa elämäkokemusta ja uusia työkokemuksia. Vapaaehtoistyö yhdistää ihmisiä, luo yhteisöllisyyden tunnetta, ja antaa mahdollisuuksia oppia ja kokea uutta. Vapaaehtoistyöllä on suuri merkitys niin yksilölle kuin yhteiskunnallekin.

Nuorisoseuroissa voit toimia vapaaehtoisena erilaisissa ja eripituisissa tehtävissä muun muassa johtokunnan jäsenenä, talkoolaisena, järjestyksenvalvojana, ensiapuhenkilönä, esiintymisasujen valmistajana, kirjoittajana seuran lehdessä, soittajana seuran juhlissa sekä ohjaajana monissa eri harrasteryhmissä. Nuorisoseuran vapaaehtoinen saa ohjausta ja tukea sekä mahdollisuuden osallistua vapaaehtoisten tapaamisiin ja virkistystoimintaan.

VAPAAEHTOISEN REKRYTOINTI

Ennen vapaaehtoisten rekrytointia kannattaa pohtia millä tavoin uusia vapaaehtoisia tavoitettaisiin helpoiten ja miten pystyttäisiin antamaan selkeä kuva siitä, mistä toiminnasta on kysymys. Ulkoista viestintää hyödyntäessä saavutetaan suurempi yleisö. Jo olemassa olevia facebook – ja verkkosivuja kannattaa käyttää yhtenä rekrytointikanavana. Sivulla voi esimerkiksi olla linkki, jossa vapaaehtoinen voi täyttää avoimen ilmoituksen. Ilmoitukseen kannattaa listata selkeästi tarjolla olevat työtehtävät. Vapaaehtoisia voi saada mukaan toimintaa myös mainosten ja ilmoitusten avulla, joita voidaan laittaa seuran lehteen tai toimipisteen seinälle. Suullinen mainostaminen on myös hyödyllinen rekrytointikeino, kysy rohkeasti kaikki ystävät ja tutut mukaan toimintaan. Suorat kontaktit on havaittu tehokkaaksi tiedottamisen muodoiksi.

Vinkkejä rekrytoimiseen:

- Lähetä sähköpostitse seuran jäsenille tiedotteita tapahtumista ja mainitse, että vapaaehtoisia tarvitaan mukaan toimintaan
- Julkaise ilmoitus seuran facebook- ja verkkosivuilla
- Järjestä tapahtuma, johon kaikki vapaaehtoistyöstä kiinnostuneet voivat tulla kuulemaan seuran toiminnasta.
- Älä unohda henkilökohtaisen lähestymisen merkitystä, se on myös tehokas keino vapaaehtoisten rekrytoinnissa
- Välitä tietoa nykyisten vapaaehtoisten kautta
- Laita ilmoitus seuran lehteen, paikallislehteen ja toimitilojen seinälle
- Tee yhteistyötä oppilaitosten kanssa
- Tee verkkoon ilmoittautumislomake jossa on selkeästi määritelty vapaaehtoiselle tehtäviä. Muista päivittää/huolehtia lomakkeesta.

Tehtävä:

Millainen on hyvä viesti, joka herättää mielenkiinnon ja houkuttelee uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaan? Mitä kanavaa kannattaa käyttää viestin levittämiseen? Millaisen viestin nähtyäsi lähtisit itse mukaan toimintaan?

VAPAAEHTOISEN PEREHDYTTÄMINEN

Vapaaehtoisen aloittaessa olisi tärkeä heti aluksi kertoa toiminnan perusperiaatteet ja pelisäännöt. Seuran kannattaa päättää, kuka vastaa yhteydenottoihin ja kuka haastattelee toiminnasta kiinnostuneita. Yhteyshenkilön valitseminen vapaaehtoiselle luo turvallisuuden tunnetta, sillä vapaaehtoinen voi tarvittaessa kääntyä yhteyshenkilön puoleen. Seura voi laatia yhteisen perehdytysmateriaalin, jota käytetään perehdytystilanteessa haastattelu - ja ohjerunkona. Tällöin varmistetaan, että jokainen vapaaehtoinen saa kaikki tarvitsewansa tiedot ja hänen tarpeensa huomioidaan. Vapaaehtoisen haastattelijä selvittää, mitkä ovat vapaaehtoisen kiinnostuksen kohteet ja ohjaa hänet niiden työtehtävien pariin. Perehdytyksen ollessa selkeä paketti toimii se vapaaehtoiselle rohkaisijana ja motivaation ylläpitäjänä. Vapaaehtoisrekisterin ylläpitäminen helpottaa tavoittamaan vapaaehtoisia.

Muistilista:

- Laadi perehdytysmateriaali, joka sisältää erilaisia kysymyksiä keskustelun eteenpäin viemiseksi sekä perustietojen keräämiseksi
- Valitse yhteyshenkilö vapaaehtoiselle
- Kerro toiminnan pelisäännöt ja perusperiaatteet
- Kysy vapaaehtoiselta mitä tehtäviä hän haluisi tehdä ja ohjaa hänet niiden pariin
- Kysy vapaaehtoisen elämäntilanteesta, kuinka usein hän olisi halukas olemaan toiminnassa mukana
- Selitä selkeästi vapaaehtoisen tehtävät ja varmista, että ohjeistus on ymmärretty
- Kerro, mikä hyöty vapaaehtoisen tekemällä työllä on seuralle
- Tarjoa vapaaehtoiselle tarvittaessa lisäkoulutusta (esim. ensiapukortti tai hygieniapassi)
- Varmista, että vapaaehtoisen toimiessa ensimmäistä kertaa hänelle on mahdollisuus saada apua ja tukea joko toiselta vapaaehtoisesta tai seuran luottamushenkilöltä.

Tehtävä:

Millaisia tietoja vapaaehtoisen tulisi kuulla toiminnasta ja mitä kaikkea toiminnasta tulisi esitellä (esim. organisaatio, toimintaympäristö, tavat, tehtävät yms.)

VAPAAEHTOISEN SITOUTTAMINEN

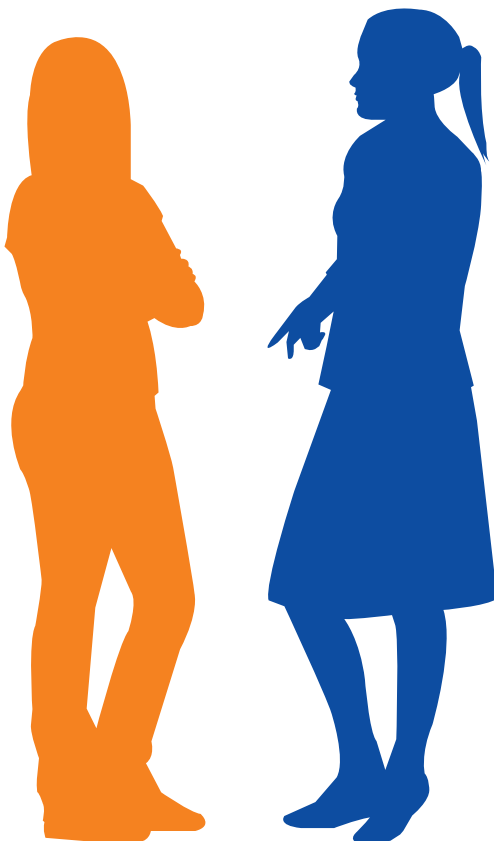
Kattava vapaaehtoisen perehdyttäminen on sitouttamisen kannalta suuressa roolissa. Vapaaehtoiselle mielekkäät tehtävät ja mahdollisuus saada vaikuttaa toimintaan on yksi sitouttamisen perusedellytyksistä. Vapaaehtoiselle on tärkeää, että hänet nähdään osana yhteisöä. Yhteisöön kuulumisen tunne vahvistuu, kun vapaaehtoista kuunnellaan ja häneen pidetään säännöllisin väliajoin yhteyttä. Tarjoamalla vapaaehtoiselle lisäkoulutuksia voidaan hänelle tarjota vastuullisempia tehtäviä ja sitä myötä onnistumisen kokemuksia. Vapaaehtoista voi motivoida myös vapaaehtoisten ryhmähenki, kokemusten saaminen, kontaktien luominen ja palkitseminen.

Vinkkejä sitouttamiseen

- Ideoikaa yhdessä toimintaa
- Anna vapaaehtoiselle mahdollisuus vaikuttaa toimintaan iästä riippumatta
- Pidä yhteyttä vapaaehtoiseen
- Vapaaehtoinen tulee nähdä osana yhteisöä
- Hyvän yhteishengen luominen kaikkien seuran toimijoiden kesken

Tehtävä:

Miten vapaaehtoinen saadaan sitoutumaan toimintaan? Kuinka usein vapaaehtoiseen on pidettävä yhteyttä?

VAPAAEHTOISEN MUISTAMINEN JA KIITTÄMINEN

Vapaaehtoisten tekemällä työllä on valtavan suuri merkitys seuratoiminnalle. Monet kulttuuri- ja liikuntatapahtumat jäisivät järjestämättä eikä monipuolista harrastustoimintaa olisi aina mahdollisuus tarjota ilman vapaaehtoisten panosta. Vapaaehtoistyötä tehdään omasta hyvästä tahdostaan ja siksi arvokkaan työn tekijöitä tulisi muistaa kiittää teoin ja sanoin. Järjestämällä vapaaehtoisille erilaisia tapahtumia ja virkistymishetkiä luodaan yhteisöllisyyttä ja lisätään yhteisen tekemisen iloa. Vapaaehtoista voi muistaa pienillä teoilla tai asioilla esimerkiksi tarjoamalla talkooeväitä tai pullakahvit, antamalla kiitoskortin tai todistuksen vapaaehtoistyön tekemisestä tai järjestämällä yhteisen kiitosillan. Tärkeitä on, että vapaaehtoinen tietää, että häntä arvostetaan.

Vinkkejä kiittämiseen ja muistamiseen:

- Järjestä retki tai virkistyspäivä
- Todistus vapaaehtoistyöntekijänä olemisesta
- Henkilökohtaisen kiitoksen antamista ja kannustamista
- Kiitoskortin tai diplomin antaminen
- Koulutuslahjakortti
- Talkooeväiden tai pullakahvien tarjoaminen
- Sosiaalisessa mediassa kiittäminen
- Tiedotteissa muistutus vapaaehtoisten panoksesta
- Nuorisoseurajärjestön ansio- ja tunnustusmerkit

Tehtävä:

Suunnittele vapaaehtoisille yhteinen virkistyspäivä. Mitä päivä sisältää? Ideoi millaisilla asioilla ja tavoilla voi muistaa vapaaehtoisia?

VAPAAEHTOISEN HUOMIOMINEN JA TUKEMINEN

Vapaaehtoinen tarvitsee kokemuksen siitä, että häntä tarvitaan ja hänen työtään arvostetaan. Vapaaehtoisten jaksamisen edellytyksenä on, että vapaaehtoiset saavat tukea, monipuolista koulutusta ja ohjausta. Vapaaehtoisen tukemisen kannalta on olennaista, että yhteyshenkilö on selkeästi määritelty, jos jotakin ikävää sattuu. Silloin vapaaehtoinen tietää kenen puoleen kääntyä, jolloin yhteyshenkilö voi auttaa vapaaehtoista omien voimavarojensa mukaan. Vapaaehtoisille olisi hyvä järjestää tarvittaessa yhteisiä tapaamisia, jossa jokaisella olisi mahdollisuus keskustella vapaaehtoistyöhön liittyvistä asioista. Vapaaehtoisen tukemiseen kuuluu myös se, että vapaaehtoisella on aikaa lomailla ja pitää taukoa. Vapaaehtoistoiminnan tarkoitus on olla mielekäs kaikille toimintaan osallistuville, eikä toiminta saisi koskaan muodostua ikäväksi pakoksi.

Vinkkejä huomioimiseen ja tukemiseen:

- Huomio vapaaehtoista ja kysy kuulumisia
- Anna positiivista palautetta
- Järjestä yhteisiä tapaamisia
- Tapaa vapaaehtoisia, kun heillä on siihen tarvetta
- Kuuntele vapaaehtoisen muutostarpeita
- Tarjoa tarvittaessa koulutusta
- kysy kehitysehdotuksia

Tehtävä:

Suunnittele vapaaehtoisille yhteinen työnohjauksellinen tapaaminen. Mitä aiheita tapaamisessa käsiteltäisiin?

VAPAAEHTOISTEN PALAUTTEEN KERÄÄMINEN

Palautteen kerääminen on hyvin tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta. Vapaaehtoiset saattavat huomata sellaisia asioita, joihin seuran johtokunta ei välttämättä kiinnitä huomiota. Palautetta voidaan kerätä Internetin avulla tai kirjallisesti palautelappujen muodossa. Palautteessa voidaan kysyä rekrytoinnin, perehdytyksen, kiittämisen tai tapahtuman onnistumista. Kysymysten määrä kannattaa pitää kohtuullisena ja hyödyntää numerointia, sillä se helpottaa kerätyn palautteen loppuyhteenvetoa. Varmista, että kysely on sellainen, johon on mahdollista vastata myös nimettömästi.

Vinkkejä palautteen kysymyksiin:

- Vastaajan taustatiedot? (ikä, sukupuoli jne.)
- Mitä tehtäviä vapaaehtoinen tekee ja kuinka usein hän on mukana toiminnassa?
- Mitä kautta vastaaja kuuli vapaaehtoistyöstä?(Rekrytoinnin onnistuminen)
- Onko vapaaehtoinen saanut riittävästi ohjausta ja tukea?
- Onko vapaaehtoistyö tuonut elämääsi jotakin uutta?
- Kehitysideoita?

Tehtävä:

Miten palautetta kannattaisi kerätä, jotta tavoitettaisiin mahdollisimman moni vastaaja?

TYÖKALUJA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN

Seuratoiminnassa olisi tärkeä työstää vapaaehtoistoiminnan toimintatapoja yhdessä, jotta kaikki pääsisivät kertomaan mielipiteensä. Osallistavan työpajan järjestäminen on oiva tapa suunnitella toimintaa. Yhdessä voidaan miettiä vapaaehtoistyön tavoitteita ja mitä haasteita toimintaan liittyy. Työskentelytapoja voi olla monenlaisia, joita käyttämällä saadaan työskentelystä mahdollisimman monipuolinen. Varaa työpajalle tusseja ja papereita.

Vinkkejä toiminnan ideointiin ja suunnitteluun:

- Ryhmätyöskentely
- Parityöskentely
- papereille ideoiden
- itsenäisesti ideoiden
- viittaamalla ja äänestämällä
- Ideapiiri

Kysymyksiä, joita voidaan pohtia:

- Mikä merkitys vapaaehtoistyöllä on seurалlemme?
- Mitä tavoitteita meillä on ensi vuodelle vapaaehtoistoimintaan liittyen?
- Mitä haasteita vapaaehtoistyöhön liittyy?
- Miten voimme muistaa ja kiittää vapaaehtoisia parhaiten?
- Miten edistää vapaaehtoisten itseluottamusta omassa tehtävässään?
- Kuinka vapaaehtoiset saavat kokemuksen siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa asioiden kulkuun?
- Kuka on vastuussa vapaaehtoisten rekrytoimisesta, ohjaamisesta ja koulutuksesta?

UUDEN VAPAAEHTOISEN PEREHDYTYKSI

Yhteystiedot:

Nimi:

Syntymäaika:

Osoite:

Sähköpostiosoite:

Puhelinnumero:

Taustatiedot

Elämäntilanteeni tällä hetkellä:

Miksi haluan mukaan vapaaehtoistoimintaan:

Mitä haluaisin tehdä vapaaehtoisena? Tehtävät, joista olen kiinnostunut ja mahdolliset rajoitteet:

Kuinka usein olen valmis toimimaan vapaaehtoisena:

Nuorisoseuran toiminta-ajatus:

Kasvatus ja harrastustoimintamme edistävät lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua sekä aktiivista ja vastuullista kansalaisuutta. Eri-ikäisten yhdessä toiminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä lisää hyvinvointia. Vapaaehtoisena sitoudun vapaaehtoistoiminnan periaatteisiin.

Vapaaehtoisen allekirjoitus

Perehdyttäjän allekirjoitus